

APRÍT

1

JAN ZSORTULA BESZÉL

DOZSORCA, 2056. MÁRCIUS 5.

Reggel van, csend, hűvös, a levegő friss, keleten a látóhatár széle vörös. Kihozom a kertbe a sakktáblát. Az enyém, én kaptam a születésnapomra, már nem kell.

Nem okozok sérülést más felületnek (vasoszlopnak, falnak) a saját indulatom miatt. A térdemen nem törhetem szét. A kertünkben van egy szerzőkamra, cserép a tetején, innen elveszem a baltát.

Először a közepe hasad meg, aztán a balta élével ismét rácsapok, a favágó tőkére sújtok, a penge beleszalad a tőkébe, rajta a sakktábla, a közepén lyuk, a széle még ép, bal kezemmel a táblát fogom, a jobbal kihúzom a baltát a táblából, a táblát középre igazítom a tőkén, ismét rácsapok, lehunyorom a szemem, mert repül a szilánk, aztán ismét megigazítom, rávágok. Festett forgács van előttem.

A kertben kiszárad a körtefa, meghasad a törzse, elszárad az ága, beleköltözik a hangya, ezt látszólag senki nem irányítja. Van olyan hanyatlás is, aminek az ütemét én diktálom. A táblámat én törtem össze, a figurákat én ástam el apám körtefája alatt.

Anyám apja, a nagyapám híres dámajátékos volt, tőle kaptam a táblát hatéves koromban, hogy én is játékos legyek. A düh, amivel összetörtem, azt jelenti, hogy nem leszek tovább dámajátékos és tanácsstag. Jan Zsortula leszek, a mérnök.

2

2056. FEBRUÁR 27.

Eltelt egy hónap, mióta kijöttem a kórházból. A vakbélgyulladás görcsöt okoz, ha a beteg nem veszi komolyan a tünetet, nem kerül időben a kórházba, nem derül ki, mi okozza a fájdalmat, kisebb az esély arra, hogy élve hazajut. Amíg a beteg rosszul van, nem dolgozhat, a saját életére kita-

lált tökéletes terve szünetel. Később folytatja. Ez így megy, míg az összes terv és kudarc megvalósul. Ha ez így lenne, akkor én egy bábu lennék a sakkasztáblán, aki nem tehet semmit.

A nagyapám megtanított dámapjátékokat játszani. Elmagyarázta, hogy a dáma uralja az egész mezőt, amelyikre lépett. Sokáig úgy gondoltam, én uralom az örökös, a mérnök, tanácsstag mezőjét. A kórházban rájöttem, hogy semmit sem irányítok, csak azt hiszem, hogy így van. Nem dáma vagy király vagyok, hanem egy bábu, aki dámának hiszi magát. Azért, mert csak véletlen, hogy valami úgy sikerül, ahogyan elterveztem, mégis azt hiszem, hogy miattam sikerült úgy, mert én tökéletes vagyok, és a tervem is az.

Tényleg az, mert az ismereteim beleépülnek egy alaprajz tervébe. Amikor felépül a ház, látszik, hogy rossz volt a talaj, kevés lett a cement, pereg a vakolat, nem záródik az ajtó, nem volt vízmérték, hogy a mester ellenőrizze, egyenesen illeszkedik-e a keretbe az ajtó. Az ellenkezője is igaz lehet: az iskola, a ház felépül, olyan, amilyennek terveztem. A lényeg, hogy nem tudom, milyen lesz az eredmény, mégis meg kell rajzolnom a tervet. Emiatt érzem magam bábunak a játéktáblán, aki azt hiszi, ő dönti el, hová lép. Nem tehet mást, lépni kell, közben csak **sejheti**, mi lesz az eredmény, amit neki kell átélni.

3

2056. MÁRCIUS 4.

Otthon vagyok, mert családi vacsora lesz. A folyosón járkálok, várom, hogy elkezdődjön, amikor meghallom az öcsém hangját. Most inkább nem beszélek vele, a könyvtárba megyek.

Vetélytársak vagyunk, mióta én sakkasztáblát, ő metszőollót kapott a születésnapjára. Neki apánk kertészkedését, nekem nagyapám játszómját kellett folytatnom. Versenyzünk, közben arra gyanakszunk, a másik jobb játékos.

Az egyik asztalon a sakkasztábla, a másikon a metszőolló, mellette egy cserép kövirózsa. Kedvelem azt a növényt, kevés vizet és fényt kap, mégis nőnek a levelei. Az öcsém bejön a könyvtárba, megérinti az üvegbúrát, ami alatt sakkfigurák vannak, a nagyapám faragta őket. A figurák egy kézzel festett sakkasztáblán állnak. Hatéves voltam, amikor ajándékba kaptam.

– Veszteggel – leveszi a búrát, a királyt forgatja, az asztalt ütögeti vele, tudja, hogy utálok, ha ezt csinálja. – Nem te újítod fel a Folyópart utcai házakat.

– Nem baj. Tervezek más házat.

– De anyánk azt akarja, hogy főtanácsos legyél, mint ő.

Nem felelek.

– Add nekem a metszőollót – mondom, közben a kövirózsát nézem.

Meglepődik, mintha azt mérlegelné, csapda-e.

– Mit adsz érte? – kérdezi.

–A királyt – felelem.

4

2056. MÁRCIUS 5.

Leírom, hogy nem leszek tanácsstag, nem fogadom el, hogy a Tanácsadó Testület főtanácsosnak jelöljön. Elküldöm a nyilatkozatot a testületnek.

Felújítok egy lakóházat a Folyópart utcában. Abban az utcában éltünk tízéves koromig, ezért ragaszkodom ahhoz, hogy ebből az utcából válasszak egy házat. A régi házunk ablakai egyenlő távolságra vannak egymástól, ez a szabály az állandóságot juttatja eszembe, ezt keresem, ezért fogom felújítani ezt a műemléket. Álnéven adom le a tervemet, nem nyerek.

Megnyugszom, miután összetöröm a sakktáblát. Azt jelenti, megtagadom az összes olyan dolgot, amit a családom elvár tőlem. Azt is, hogy egy dolgot irányítok: a rombolást.

Eladom a könyveimet, ruháimat, elégetem a jegyzeteimet, rajzaimat, nem lesz sem cipőből, sem ingből kettő. Az ajándékba kapott könyveket egy dobozba teszem, leragasztom, az üres lakásban marad.

Hatéves koromban sakkozni tanultam, később a dámajátékot kedveltem jobban. A nagyapám örült ennek. Aztán a rajz és a mértan érdekelt, abba hagytam a játékot. Később a Dozsorcai régió fejlesztése, új lakónegyedek építése jött. Tíz év kellett, hogy dámajátékos, mérnök, tanácsstag legyek. A táblát összetörtem, a kedvenc tervrajzaimat megsemmisítettem, a tanácstagságról lemondtam. Nem baj, hogy lerombolom az elmúlt tíz évet, az enyém, elszakadok attól a Jan Zsortulától, aki voltam.

Az öcsém átveszi a helyem a Tanácsadó Testületben, anyánk megnyeri a játszmat, egy Zsortula-fiú lesz a következő főtanácsos.

Dühös vagyok a tehetetlenségem miatt, mert bábusnak érzem magam, aki csak a szabály szerint lép, de nem ő dönt a lépésről, muszáj lépni. Ezért kitalálom, hogyan kell rombolni, rontani, ami az enyém. Nem leszek játékos, örökös, főtanácsos. Talán egy ideig mérnök sem. Jan Zsortula leszek.